

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 11. 10. 2024 v trestní věci obviněné: **Helena F.**, narozená xxx, o **stížnosti státního zástupce** proti usnesení Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 16. 8. 2024, č. j. 4 T 113/2024-405,

takto:

Podle § 149 odstavec 1 písmeno b) trestního řádu se z podnětu stížnosti státního zástupce napadené usnesení **zrušuje** a okresnímu soudu **se ukládá**, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

1. Usnesením Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 16. 8. 2024, č. j. 4 T 113/2024-405 bylo rozhodnuto podle § 314c odstavec 1 písmeno a) trestního řádu, § 188 odstavec 1 písmeno e) trestního řádu o vrácení věci státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku k došetření.
2. Proti usnesení podal státní zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku včas stížnost. Namítal, že se závěry okresního soudu se lze ztotožnit toliko částečně, a to ve vztahu k posouzení výše způsobené škody. Tuto nelze mechanicky vypočítat pouze z výše poskytnutého úvěru, je nutné zohlednit poskytnutou zástavu, ovšem vyřešení této otázky není důvodem pro vrácení věci k došetření. Dle státního zástupce je skutkový stav (včetně okolností, které okresní soud považuje za nedostatečně prověřené), objasněn do té míry, že lze o jednání, které je předmětem podaného návrhu na potrestání, rozhodnout.
3. Co se týče podstatnosti zamlčených informací (pěti úvěrových smluv s celkovou výší měsíční splátky 8 403 Kč) a existence výzvy ke sdělení takových informací, poukazuje na čl. IV bod 2 samotné úvěrové smlouvy ze dne 7. 8. 2017 (č. l. 76), kde v poslední větě je výslovně uvedeno, že dlužník čestně prohlašuje, že veškerá prohlášení učiněná vůči věřiteli jsou pravdivá, platná a účinná. Dále poukazuje na Doplnění žádosti o poskytnutí úvěru ze dne 7. 8. 2017 (č. l. 84), v rámci kterého obviněná uvedla, že nemá žádné závazky dalších věřitelů, přičemž toto doplnění obsahuje prohlášení, že veškeré výše uvedené údaje jsou pravdivé a nic nebylo zamlčeno, a poučení, že si je vědoma možnosti trestněprávního postihu v případě úmyslného uvedení nepravdivých údajů či zamlčení údajů majících vliv na uzavření smlouvy o úvěru. Samotná podstatnost takových zamlčených údajů plyne nejenom z těchto poučení, ale zejména ze skutečnosti, že příjmy celé domácnosti obviněné činily toliko 23 370 Kč, kdy při započítání zamlčených existujících splátek ve výši 8 403 Kč a započítání dalších výdajů domácnosti (které uvedla ve výši 9 679 Kč) činí měsíční zůstatek pouze 5 288 Kč, což je částka nižší než měsíční splátky dojednané v rámci předmětné úvěrové smlouvy (8 750 Kč). Lze si těžko představit jakéhokoliv racionálně uvažujícího obchodníka, který by uzavřel úvěrovou smlouvu v takové podobě, pokud by již od počátku bylo jasné, že výše splátky přesahuje průměrné měsíční prostředky na její úhradu. Nelze přisvědčit argumentu okresního soudu, že díky zajištění úvěru nemovitostí se poškozená společnost nikdy nenacházela v obchodním nebezpečí, neboť je nepochybně záměrem každého poskytovatele finančních produktů jejich řádné uhrazení, přičemž zajištění nemovitostí je pouze zajišťovací nástroj, jehož případné uplatnění je následně spojeno s nemalým časovým a finančním úsilím, které ne vždy vede ke zdárnému konci. Soud dále

Shodu s prvopisem potvrzuje Tat'ána Tychtlová.

poukazuje na skutečnost, že úvěr byl řádně splácen, a dokonce předčasně splacen, a byly tak řádně naplněny smluvní podmínky. K tomuto je nutné uvést, že z celkové částky, kterou se obviněná původně zavázala uhradit, bylo z její strany uhrazeno toliko 10 splátek v celkové výši 113 750 Kč (č. l. 95) a doplacení úvěru proběhlo ze strany Pavla K. (č. l. 96), a to až po uzavření kupní smlouvy mezi obviněnou a Pavlem K. ze dne 2. 8. 2018 (č. l. 109-110) na nemovitost, která byla rovněž zajišťovacím prostředkem v rámci úvěrové smlouvy. Je pravdou, že okolnosti tohoto splacení a zakoupení nemovitosti nejsou objasněny v rámci spisového materiálu, ale je zjevné, že obviněnou k tomuto vedla finanční tíseň, což lze dovozovat rovněž z Kupní smlouvy ze dne 2. 8. 2018, kdy dojednaná kupní cena měla být uhrazena na účet úvěrové společnosti. Státní zástupce má zato, že základní skutkové okolnosti jednání byly objasněny v dostatečném rozsahu a je o něm možno rozhodnout, a jak okresní soud sám uvedl, těžiště dokazování v rámci trestního řízení spadá právě do řízení před soudem. V případě pochybností o některé z předestřených otázek nic nebrání okresnímu soudu opatřit další důkazy či provést výslechy osob, které považuje za zásadní. Míra společenské škodlivosti je překročena do takové míry, že neumožňuje aplikaci zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odstavec 2 trestního zákoníku a svou škodlivostí se nikterak nevymyká jiným srovnatelným případům úvěrových podvodů.

4. Z podnětu podané stížnosti krajský soud přezkoumal podle § 147 odstavec 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení jeho vydání předcházejícího, a po projednání věci v neveřejném zasedání dospěl k závěru, že stížnost státního zástupce je důvodná.
5. Trestní řízení je proti obviněné vedeno na podkladě návrhu na potrestání státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Frýdku-Místku ze dne 18. 7. 2024, č. j. Zk 487/2024-14 pro skutek právně kvalifikovaný jako přečin úvěrového podvodu podle § 211 odstavec 1, odstavec 4 trestního zákoníku, kterého se měla dopustit způsobem podrobně rozvedeným v podaném návrhu na potrestání v podstatě tím, že při sjednávání předmětné úvěrové smlouvy zatajila další nesplacené závazky vzniklé z úvěrových smluv, kdy úvěrový rámec v součtu činil 325 000 Kč a měsíční splátky 8 403 Kč, čímž poškozené úvěrové společnosti způsobila škodu ve výši poskytnutého úvěru - 500 000 Kč. Okresní soud dospěl k závěru, že je třeba objasnit základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení.
6. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že hlavním důvodem pro vrácení věci k došetření je, že ze spisového materiálu nelze bez důvodných pochybností dovodit, že zamlčela podstatné údaje, neboť nebylo prokázáno, že byla ke sdělení konkrétních údajů věřitelem vyzvána a zároveň, že tyto údaje (další závazky) byly pro věřitele podstatné v rámci rozhodování, zda požadovaný úvěr poskytne, či nikoliv.
7. Krajský soud na rozdíl od okresního soudu dospěl k závěru, že spisový materiál základní skutkové okolnosti pro rozhodnutí soudu obsahuje. K argumentaci okresního soud krajský soud cituje z ustálené judikatury, kde se podává, že *podstatné údaje zamlčí ten, kdo neuvede při sjednávání úvěrové smlouvy jakékoli údaje, které jsou rozhodující nebo zásadní (tj. podstatné) pro její uzavření, tedy takové údaje, které by vedly, pokud by byly druhé straně známy, k tomu, že úvěrová smlouva by nebyla uzavřena, anebo by sice byla uzavřena, ale za podstatně méně výhodnějších podmínek pro tu stranu, která tyto údaje zamlčela nebo v jejíž prospěch byly zamlčeny (srov. usnesení Nejvyššího soudu 8 Tdo 804/2017). O úvěrový podvod by tak mohlo jít například v případě, kdy žadatel o úvěr zatajil svoji skutečnou majetkovou situaci, protože ta by neumožňovala poskytnutí úvěru, a to bez ohledu na to, zda následně došlo k čerpání peněz z úvěru či nikoli (srov. přiměřené usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1664/2011, či ze dne 26. 8. 2010, sp. zn. 4 Tdo 787/2010). Zamlčením podstatných údajů je třeba rozumět stav, při kterém ten, komu jsou tyto údaje známy a v jejich významu pro druhou stranu, s níž jedná o uzavření smlouvy, je druhé straně nesdělí, a to bez ohledu na okolnost, zda je na ně výslovně dotazován (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne sp. zn. 7 Tdo 988/2014), neboť míra zatížení žadatele o úvěr jinými závazky je jedním ze základních kritérií, která poskytovatel úvěru zvažuje*

při posuzování otázky, zda předmětnou smlouvu s daným subjektem uzavře (srov. příměreně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1037/2015).

8. Z výše uvedeného ve vztahu k předmětné věci je dle názoru krajského soudu zřejmé, že není rozhodné, zda byla obviněná výslovně na své další závazky dotázána, přestože se tak stalo, kdy dotazník nazvaný Doplnění žádosti o úvěr obsahuje v rámci řady požadovaných údajů k měsíčním výdajům žadatele o úvěr též kolonku „závazky u dalších věřitelů, název věřitele a výše“, která zůstala nevyplněna, na rozdíl od výdajů na energie (3 587 Kč), stravování, výživné (1 200 Kč) a domácnost (9 674 Kč), kdy, jak plyne z dotazníku manžela žadatelky, byly připočteny „jeho“ výdaje na energie (3 587 Kč) a stravování, výživné (1 300 Kč). Dotazník též obsahuje řadu požadovaných údajů k průměrným měsíčním příjmům žadatele o úvěr, kde jsou vyplněny pouze dva údaje, příjem žadatelky z důchodu (11 555 Kč) a příjem domácnosti (23 370 Kč), kdy, jak plyne z dotazníku manžela žadatelky, byl připočten k jejímu i jeho důchod (11 815 Kč).
9. Požadavek na sdělení určitého údaje ze strany poskytovatele úvěru je indikátorem toho, že pro poskytovatele jde o údaj podstatný, nicméně bude vždy na něm, jak ten který údaj vyhodnotí, a zda jej určitý konkrétní údaj povede k tomu, že by smlouvu o úvěru neuzavřel, příp. neuzavřel za daných podmínek. V daném případě obviněná zamlčela, že je dlužnicí dalších úvěrů (které neuvedla v dotazníku ani nesdělila osobně tehdejší manažerce úvěrové společnosti, jak plyne z interních poznámek a uvádí zpráva poškozené společnosti na č. l. 130), což je okolnost, která byla za daných souvislostí rozhodná pro přiznání úvěru a vyhodnocení aktuální finanční situace obviněné z hlediska poměru jejích aktiv a pasiv, jež jsou pro potenciálního věřitele významným vodítkem pro posouzení její solventnosti a schopnosti do budoucna dostát svým závazkům a dluh řádně a včas splácet v souladu se smluvně převzatými podmínkami. Nejednalo se o nevýznamnou skutečnost, ale naopak o jednu z rozhodných podmínek, na základě nichž jí byl úvěr poskytnut, jak plyne z logiky věci i matematického propočtu příjmů a výdajů její domácnosti, který správně provedl státní zástupce v odůvodnění stížnosti, a ze kterého je zřejmé, že na úhradu měsíční splátky předmětného úvěru (8 750 Kč) v domácnosti nezbyvaly finanční prostředky. V této souvislosti není podstatné, že obviněná uhradila poplatek za uzavření úvěrové smlouvy (35 000 Kč) a devět měsíčních splátek. A v tomto směru sice obecně, ale jednoznačně odpověděla i úvěrová společnost na výzvu policejního orgánu, ve které bylo akcentováno i zajištění úvěru zřízením zástavního práva k nemovitosti, když sdělila, **že v případě splátky jiného úvěru by (zjevně splátka) musela být zahrnuta do finanční analýzy, a pokud by klient neměl dostatečné volné finanční zdroje na další splátku, pak by společnost úvěr neposkytla.**
10. Pro úplnost krajský soud dále konstatuje, byť okresní soud uvedl, že vznik škody není podmínkou trestní odpovědnosti obviněné, a jeho argumenty uvedené v bodě 6. odůvodnění napadeného usnesení o tom, že škoda nevznikla, nejsou důvodem pro vrácení věci k došetření, že dle komentářové literatury i ustálené judikatury *skutková podstata trestného činu úvěrového podvodu podle § 211 odstavec 1 trestního zákoníku není vázána na způsobení následku v podobě škody nebo na úmysl pachatele takový následek způsobit. Formální znaky skutkové podstaty § 211 odst. 1 trestního zákoníku budou proto naplněny již v případě, že pachatel uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčením podstatných údajů získá úvěr, byť jej pak třeba i řádně splácí. Způsobí-li pachatel jednáním uvedeným v § 211 odstavec 1 trestního zákoníku škodu, je její výše jedním ze znaků kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu. Za škodu nicméně nelze považovat bez dalšího celkovou výši úvěru získaného trestným činem. Pokud pachatel tohoto trestného činu podmínky uzavřené smlouvy o úvěru plní, naruší sice nemajetkové právo chráněné ustanovením § 211 odstavec 1 trestního zákoníku, nebude však možno na straně věřitele dovodit vznik škody jako podmínku trestní odpovědnosti pachatele ve smyslu ustanovení kvalifikovaných skutkových podstat. Výklad, podle kterého je v případě trestného činu úvěrového podvodu dle § 211 trestního zákoníku škodou vždy celá výše vyplaceného úvěru, je v rozporu s pojetím škody jako reálného zmenšení majetku poškozeného.* Státní zástupce, v rozporu s výše uvedeným, v návrhu na potrestání uvedl, že obviněná svým jednáním úvěrové společnosti způsobila škodu ve výši poskytnutého úvěru, tedy 500 000 Kč, a od výše škody odvíjí i právní

kvalifikaci jejího jednání, ačkoliv ze spisového materiálu nevyplyvá, že by obviněná neplnila sjednané podmínky úvěrové smlouvy, a je nepochybné, že úvěr byl splacen.

11. Dle názoru krajského soudu byl v přípravném řízení opatřen spolehlivý podklad pro projednání a rozhodnutí věci v hlavním líčení, neboť byly v potřebném rozsahu objasněny základní skutkové okolnosti, tudíž není namístě věc vrátit zpět do přípravného řízení. Proto nebyly splněny podmínky pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření ve smyslu § 314c odstavec 1 písmeno a) trestního řádu, § 188 odstavec 1 písmeno e) trestního řádu a podle § 149 odstavec 1 písmeno b) trestního řádu z podnětu stížnosti státního zástupce krajský soud napadené usnesení zrušil a okresnímu soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný.

Ostrava 11. 10. 2024

JUDr. Milan Ihnát v. r.
předseda senátu

Vypracovala:
Mgr. Petra Ritterová v. r.